

Kültür Bilimi ve Yönetimi

Yazar

Prof. Dr. Nebi zdemir

ISBN: 978-605-9247-68-9

1. Baskı

Ağustos, 2017 / Ankara

1000 Adet

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 240

Web: grafikeryayin.com

Kapak, Sayfa Tasarımı,

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Őti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Sevgili Eşim Fatoş'a...

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	7
Türkolojideki Kalıplaşmalar ve Açılımlar	11
Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nden Hareketle Gelenek Kültürü ve Kent Araştırmaları İlişkisi.....	35
Dîvânu Lugâti't- Türk'ün Uluslararası İlişkiler Boyutu.....	53
Türkiye- Avrupa/Birliği İlişkilerinin Kültürel Boyutu.....	85
Türkiye'de Siyasal Parti Kültürü.....	115
Âşıklık Geleneği ve Medya.....	145
Geleneksel Türk Tiyatrosu ve Medya.....	165
Türkiye'de Sözlü Kültürden Yazılı/Basılı Kültüre Geçiş ve Meddahlık- Medya İlişkisi.....	201
Mizah, Eleştirel Düşünce ve Bilgelik: Nasreddin Hoca.....	253
Sanal Mizah.....	271
Türk Anlatım- Gösterim Geleneği ve Özay Gönüm.....	297
Yenilenmek ve Nevruz.....	319
Türk Halk Tiyatrosu.....	339
Mizah ve Toplumsal Cinsiyet.....	377
Mizahın Kaynağı Olarak Toplumsal Eleştiri: Biz Türkler ve Yurdum İnsanı.....	403
Dünyada ve Türkiye'de Oyun ve Oyuncak Sektörü.....	453
Kent Yaşamında Yerel ve Gelenek Kültürü İmgeleri.....	491
Hidrellez Kutlamaları	525
Sanal Dünyanın Köy Monografileri.....	537
Âşıklık Geleneği ve Seyahat/Göç.....	557
KAYNAKLAR	581

ÖN SÖZ

Kültür, değişim ve dönüşümleri yaratan etkileşimler bütünü ve ürünüdür. Bu kapsamda ürünler, aktörler, gelenekler, dolayısıyla kültürler arası etkileşimlerden söz edilebilir. İç ve dış dinamikler kültürün oluşumunu, gelişmesini ve yayılmasını belirlemektedir. Bu nedenle kültür araştırmaları ürün, aktör, bağlam, işlev veya yapı merkezli gerçekleştirilse de süreç odaklı yaklaşımlar esastır. Bu yaklaşımda geçmiş ve bugün, hatta gelecek birlikte değerlendirilir.

Kültürün yaratım, aktarım, gösterim, deneyimlenme, özümseme, benimsenme, geliştirilme, değiştirilme gibi farklı süreçleriyle ilgili dinamikler sürekli değişen ve dönüşen disiplinler arası yaklaşımlarla yetkin bir şekilde çözümlenebilir. Dolayısıyla kültür bilimciler de bütün alanlarını inceledikleri kültürün, dolayısıyla yaşamın özü gereği değişim ve dönüşümün öncüleridir.

Kültür bilimciler sadece geçmişte olup bitmiş olgularını, aktörlerini ve ürünlerini değil, aynı zamanda geçmişten bugüne ve geleceğe uzanan süreçleri incelerler ve tasarlarlar. Geçmiş bugün ve gelecekle ilgili olduğu için incelenmeye değerlidir. Bu nedenle geçmişin bilgisine sahip kültür bilimcilerin geleceğin en yetkin tasarımcıları olmaları beklenir. Kültür bilimi yaratıcı ve çözümleyici aklın rehberliğinde geçmişin özümsemesini, bugünün çözümlenerek yorumlanmasını ve geleceğin de öngörülerek tasarlanmasını amaçlar.

Çözümleme kalıpları veya klişeleri bilimin gelişmesini ve ilerlemesini engeller. Bu durum çok kere işlevsizleşmiş yöntem ve yaklaşımların sonucudur. Diğer bilim dalları gibi kültür bilimi araştırmaları da klişelerle bugüne taşınırken eleştirel, yaratıcı ve çözümleyici aklın ürünü özgün kalıp dışlıklarla gelişir. Her kalıp dışılık zamanla kalıplaşır ve eleştirel düşünceyle yeni kalıp dışlıkları doğurur. Böylelikle canlı ve dinamik kültürü, insanı ve toplumu, yaşamı inceleyen kültür bilimi de sürekli değişim ve dönüşüm içinde yenilenir.

Etkileşim ürünü değişim ve dönüşüm kültürün ve yaşamın özünü oluşturur. Bu nedenle kültür bilimi araştırmalarında sürekliliklerle

birlikte değişimler, dönüşümler ve ilgili dinamikler de önemsenir. Nitekim bugünkü sanal ve dijital teknolojiler, nesnelere arası internet, yapay zekâ, 4. Sanayi Devrimi, akıllı şehirler, giyilebilir internet, mobil teknolojiler, dijital varlıklarla kimlikler ve benzerleri çeyrek asır önceki kültür bilimi araştırmalarında mevcut değildi. Yine farklı bağlamlarda üretilen ve kullanılan geçmişin çözümleme yöntem ve yaklaşımlarından bir bölümü bugünkü kültür araştırmaları açısından işlevini çoktan yitirmiştir. Yeni bağlamlarda yaratılan kültür farklı bilim dallarının işbirliğiyle yeni yöntem ve yaklaşımlardan yararlanılarak yetkin bir şekilde çözümlenebilir. Kültür bilimciler de öncelikle kendi alanlarındaki kalıpları etkisizleştirerek ve özgürleşerek sürekli değişen ve dönüşen dinamikleri, dolayısıyla kültürü, insanı, toplumu ve yaşamı yetkin bir şekilde araştırabilirler.

Yaratıcılıkla birlikte değişim ve dönüşümlere hızla uyum sağlayabilme ve yarını öngörebilme bireyler ve milletler gibi, bilim dallarının da bugününü ve geleceğini belirleyecektir. Bu nedenle kültür biliminin kapsamı genişlemeye, disiplinler arası çatı bilim dalı özelliği belirginleşmeye ve sonuçta da yaşamdaki etkinliği artmaya devam edecektir.

Kültürün temel işlevi yaratıcılıktır. Kültür, yaratıcı birey ve toplumlar için gerekli olan kaynak ve bağlam işlevini görür. Kültürel yaratıcılık yaşamın genişletilmesi, zenginleştirilmesi, anlamlandırılması ve çekici hale getirilmesinin özünü meydana getirir. Gelecek bilimi kapsamındaki son dönem öngörülerinde kültürün bireysel ve toplumsal yaşamdaki yaratıcı işlevinin ve öneminin daha da artacağını ortaya koymaktadır. Bu nedenle eleştirel ve yaratıcı düşünce kültür bilimi araştırmalarının özünü oluşturmaya devam edecektir.

Yukarıdaki yaklaşımların benimsendiği bu eserde kültür biliminin farklı konularıyla ilgili yayınlar bir araya getirilmiştir. Mizah geleceği kapsamında başta Nasreddin Hoca, toplumsal cinsiyet mizahı, sanal mizah ve yurdum insanı çözümlenmektedir. Sözlü ve yazılı/basılı kültür geçiş sürecinde Meddahlık ve medya ilişkisi başta olmak üzere Türk halk tiyatrosu gelenekleri de bu kitapta farklı açılardan değerlendirilmektedir. Bu çalışmada Hıdrellez ve Nevruz gibi gelenek kutlamaları bireysel ve toplumsal yenilenme ve gelişme bağlamında yorumlanmaktadır. Ayrıca bu eserde "Türkiye'deki siyasal parti kültürü, Türkiye ve Avrupa Birliği ilişkilerinin kültürel boyutu, uluslararası ilişkiler açısından Dîvânü Lugâti't Türk'ün

önemi, Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nden hareketle kent kültürü araştırmaları, dünyada ve Türkiye'de oyuncak sektörünün gelişimi, kentte yerel ve gelenek kültürü imgeleri, sanal dünyanın köy monografileri, âşıklık geleneği açısından seyahatin ve göçün etkileri" ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Eleştiren ve yaratıcı düşüncenin ürünü bu eserle Türkiye'deki kültür bilimi araştırmalarına disiplinler arası boyutta farklı yaklaşım ve bakış açılarıyla yeni sorular ve açılımlar kazandırılmaya çalışılmaktadır. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kültür biliminin eleştiren ve yaratıcı aklın rehberliğinde özgün eserler ortaya koyan bilim insanlarının katkılarıyla gelişmeye devam edeceği muhakkaktır.

Bu kitabın ortaya çıkması, öncelikle yetişmemde katkıları olan değerli bilim insanları sayesinde olmuştur ve onlara her zaman olduğu gibi minnettarım. İten destekleri için eşim Fatoş ve kızlarım Ecem ve İdil'i sevgiyle kucaklıyorum. Bu eseri yazım ve ifade yönünden yetkinleştiren geleceğin bilim insanları Pınar Karataş ve Başak Acınan'a teşekkür ederim. Ayrıca Grafiker Yayıncılık'ın kıymetli yayın yönetmeni Necla Hanım ile seçkin ekibine bu eseri sizlere ulaştırdıkları için teşekkürlerimi sunarım.

Prof. Dr. Nebi Özdemir
Ankara, Ağustos 2017